Spící chlapec

Kristýna Vlasáková

Spící chlapec

Spící chlapec

Kristýna Vlasáková

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Kristýna Vlasáková, 2026
Cover © Petr Domorád, 2026
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-8616-9

Anežka

1911

Anežka na sobě měla sváteční bílé punčochy. Ty, které maminka upletla pro nedělní cesty do kostela. Dnes ale do kostela nevyrazili.

Seděla na lavici pod oknem, levou punčochu shrnutou ke kotníku, a nervózně si sloupávala strup z kolene. Opatrně odlámala sraženou krev na okrajích, tam, kde šla oddělit snadno a bezbolestně, protože kůže pod ní byla už zacelená. A pak se odvážně vydávala do vnitrozemí a zkoušela, jak daleko může zajít, než se ve staré ráně objeví čerstvá, jasně červená kapka. Když se tak stalo, rychle ji slízla. Nechtěla si sváteční oblečení zašpinit.

Po chvíli vzhlédla k tatínkovi, ale ten jí nevěnoval žádnou pozornost. Už skoro dvě hodiny nervózně přeměřoval svými kroky dvorek. V ruce žmoulal dýmku nacpanou tabákem, pečlivě šetřeným v posledních měsících. Směl totiž zahořet až ve chvíli, kdy se z chalupy ozve dětský pláč.

Ten se ale neozýval. Už věčnost uplynula od chvíle, kdy Anna Kotrbová vyhnala otce i dceru ze dveří. A od té doby byly skleněnou tabulí okna slyšet jen maminčiny občasné steny a instrukce udělované statnou porodní bábou. Anežka měla jen velmi matnou představu o tom, co se uvnitř odehrává, ale zdálo se, že pro úspěch je velmi důležité maminčino dýchání.

Samozřejmě věděla, že přijde miminko. To, za které se v kostele s maminkou modlily každou neděli, kam až jí paměť sahala. Už mělo jednou přijít, ale pak se něco pokazilo a maminka dlouho plakala schovaná pod duchnou a tatínek naštípal na dvorku tolik dříví, že by ta hromada snad vystačila na celou zimu. Ale teď už je miminko jisté.

„Budeš mít bratříčka a nebudeš už na světě tak sama," říkala jí maminka už od Vánoc a hladila si zvětšující se břicho.

Anežce se nezdálo, že by byla na světě sama. Za devět let svého života poznala víc lidí, než dokázala spočítat, a byla si jistá, že v širém světě jich žije ještě mnohem víc. Třeba v dalekém městě Brně, kde byl tatínek na studiích. Anežka toho o Brně mnoho nevěděla, kromě toho, že je větší, než si dokáže představit, a že v něm stojí katedrála svatého Petra a Pavla (byla pyšná, že si dokázala celý ten název zapamatovat). Obrázek katedrály visel v kuchyni nad kredencí, v rámečku, který tatínek vyrobil, a vesnický kostel proti ní vypadal malý a obyčejný. V Brně určitě žije spousta lidí. Ale na tom nezáleželo, důležité bylo, že se maminka usmívá.

V pokoji za oknem se ozval výkřik. Tak silný, že zasněná Anežka na lavici nadskočila. Tatínek zahodil dýmku a vběhl do chalupy. Anežka za ním. V pokoji bylo šero od zatažených záclon. A ticho. Anna Kotrbová se skláněla nad něčím, co bylo položeno na prádelníku. Maminka ležela v posteli

úplně bílá. Všechna barva z ní vytekla do rudé skvrny, která se jí rozlila po košili a po prostěradle. Otevřela oči, zvedla hlavu a podívala se na svého muže a dceru, stojící krok za ním. Přelétla ji pohledem. Od vyděšených očí přes rozcuchané copy až k tenké červené lince, která se táhla od krvácejícího kolene až ke shrnuté punčoše, kde se pomalu vpíjela do vlny. Matčiny rty se pohnuly, ale pak zavřela oči a hlava jí padla zpět na polštář.

Vzápětí začalo to na prádelníku plakat. Najednou Anežka držela v náručí miminko, zatímco tatínek klečel u postele a líbal maminku na zpocené čelo a Anna Kotrbová se snažila zastavit její krvácení dalšími prostěradly.

Maminka měla pravdu, miminko bylo opravdu bratříček. Ulepený a svraštělý natahoval drobné ruce k Anežčině vyděšené tváři a křičel. Dostal jméno Jiří. Vlastně Jiřík, Jiřím se nikdy nestal.

První dny po Jiříkově narození Anežka vždy spěchala ze školy rovnou domů. Žádné kuličky, žádný panák, žádné zastavení u potoka. Utíkala celou cestu od školních schodů až k prahu rodičovské ložnice. A každý den ji o trochu méně bolely nohy a každý den o trochu později začala ztrácet dech. Pokaždé doufala, že až vpadne do pokoje, uvidí maminku, jak sedí na posteli s Jiříkem v náručí a usmívá se. Ale to se nikdy nestalo. Maminka většinou spala anebo byla vzhůru tak málo, že to bylo, jako by spala. Někdy u postele seděl tatínek nebo Anna Kotrbová a nutili maminku, aby něco snědla, kuřecí vývar nebo kousek chleba. A ona poslušně žvýkala a polykala, ale nikdy ne dost. Nikdy nesnědla tolik, aby jí to vrátilo do tváří barvu a do těla sílu.

Anna Kotrbová k nim chodila každý den. Podívat se, jak se mamince daří, a pomoct s Jiříkem. Naučila Anežku, jak

Jiříka přebalit a jak naředit a osladit kravské mléko, aby se co nejvíce podobalo tomu maminčinu. Protože ta ho měla málo a Jiřík byl pořád hladový.

Anežka si už navždy pamatovala, že to byl čtvrtek. Běžela zase celou cestu ze školy a zahnula u Machů, jejichž dům stál jako poslední pospolu s ostatními domy ze vsi. Dál už byly jen osamělé chalupy, „roztroušené jako kvítí po okolních vršcích", jak říkala maminka. Jako ta, ve které bydleli. Od Machovic plotu ji Anežka ještě nemohla vidět. Kdyby byla zima, viděla by stoupat dým, pod kterým by tušila komín a šindelovou střechu, ale byl začátek léta.

Z domova nebylo nic vidět, ale bylo něco slyšet. Něco, co Anežku zmátlo. Rozběhla se do prudkého kopce nezpevněnou pěšinou na pomezí louky a lesa. Za chvíli se mezi lučním kvítím vyloupl vršek komína a pak s každým krokem další kus chalupy. Objevovala se, jako by z té louky rostla. A zároveň sílil i zvuk. Tupé rány. Pak to Anežce došlo, štípání dřeva. Ale je přece začátek léta a na roztopení plotny je v kůlně dřeva víc než dost. Nezastavovala se. Ještě pár skoků a uviděla celou chalupu a na dvorku tatínka. Stál k ní otočený zády, nahrbený nad špalkem a bral do ruky jeden kus dřeva za druhým. Svist a buch a znovu a znovu. Jako by nic kolem neexistovalo. Štípal dřevo, které nepotřebovali. Anežka si dobře pamatovala, kdy se něco takového stalo naposledy.

„Jiříku!" vykřikla a rozběhla se ještě rychleji, nohy měla v jednom ohni. Nepozdravila tatínka ani si neočistila boty, vpadla do ložnice a její první pohled patřil dřevěné kolébce. Jiřík v ní ležel, oči doširoka otevřené a vypadal jako nejspokojenější dítě na světě. Anežka se usmála a otočila se k posteli, aby vyprávěla mamince o svém nesmyslném strachu. Ztuhla v polovině pohybu, maminka nevypadala

v pořádku. Nebyla v pořádku už skoro týden, ale tohle bylo jiné. Ležela na posteli bez duchny, v dlouhé bílé košili, ruce složené na břiše, tmavé vlasy se jí vinuly podél hlavy, jako by je někdo upravil. Anežka se k ní chtěla rozběhnout, ale silné ruce ji zezadu zadržely. Tatínek ji otočil a přimáčkl k sobě. Měla tvář zabořenou do jeho hrubé košile, vdechovala kyselost čerstvého potu a někde pod tím, hlouběji, jemnou vůni mýdla.

Anežka si už navždy pamatovala, že to byl čtvrtek, kdy maminka zemřela.

Pohřeb byl v kostele ve vsi, tak jako všechny pohřby, svatby a křty, které se v okolí odehrávaly. Pan farář mluvil o velké ztrátě a o božích cestách. Anežka byla jako ve snách. Lidé kolem ní se objevovali a zase mizeli, bílé tváře a černé šaty, hladili ji po vlasech a truchlivě k ní promlouvali. Jeden se vpíjel do druhého a Anežka je nedokázala rozeznat ani porozumět jejich slovům. Až jedna tvář vystoupila ostře a jasně z té rozmazané masy. Byla to stará vdova po mlynáři, Anežku její vyhublá vrásčitá tvář vždycky děsila. Měla světlé oči, modré jako letní nebe. Pronikavé a živé, nehodící se k svrasklé tváři a vetchému tělu. Chytila Anežku za ramena svými kostnatými pařáty.

„Děvečko, ubohá děvečko!“ skřehotala. „Tvoje máma dala život za to děcko,“ kývla směrem k Jiříkovi a Anežka si až teď uvědomila, že ho celou dobu svírá v náručí. Zabalený v povijanu, zíral na vdovu Balcarovou a ani nedutal. „Jeho život za její. Musíš o něj teď dobře pečovat, rozumíš? Jinak by oběť tvý nebohý mámy neměla smysl. Chudák chlapec, nikdy nepozná…“

„Nechte ji na pokoji. Vytrpěla dost, nemusí ještě poslouchat ty vaše krchovský řeči,“ Anna Kotrbová najednou držela

Anežku kolem ramen, do kterých se ještě před okamžikem zarývaly nehty vdovy Balcarové. Ta na ni hleděla překvapeně, ale nezastrašeně.

„Chmm…“ odfrkla a otočila se k odchodu, „nebohý děcka, nebohá máma…“ slyšela ji Anežka mrmlat, jak mizela v davu vesničanů.

„Neposlouchej ji, je to jen nešťastná stará ženská,“ otočila se k ní Anna. „Pojď, vezmu tě domů. Dáme Jiříkovi pít.“

Zdálo se, že Anna nepřikládá slovům vdovy Balcarové žádnou váhu, ale do Anežky se zaklesla ještě pevněji než její kostnaté prsty. „Jeho život za její!“ dosud ji to nenapadlo, ale ta bába měla pravdu. Maminka obětovala svůj život. Tolik to miminko chtěla, tolik se za něj modlila a nakonec umřela. Aby Jiřík mohl žít. Podívala se na bratra ve svém náručí. Obličej se mu krabatil nespokojeností, za chvíli začne od hladu plakat. V tom tělíčku je teď cena dvou životů, malého chlapce a její maminky. Vdova Balcarová má pravdu, musí se o něj dobře starat, nic se mu nesmí stát. Tomu tělíčku tak drobnému a lehkému, že jej mohla bez potíží nést do vsi na pohřeb i zpět. Těm velkým tmavým očím, tolik podobným maminčiným, na rozdíl od jejích zelenkavě šedých. Těm prstíčkům tak maličkým, že bylo nemožné, aby se v nich skrývaly klouby a kosti. A přesto dokázaly její prst obejmout tak silně, až v ní zatrnulo. Nic se mu nesmí stát, a je to Anežčina zodpovědnost. Anna Kotrbová by tomu nerozuměla. A tatínek? V Anežčině životě byl vždycky trochu vzdálený. Obdivovala ho pro jeho šikovnost a sílu a ráda poslouchala jeho hluboký pevný hlas, když o Vánocích předčítal z rodinné bible. Ale přesto tak docela nepatřil do jejího a maminčina světa. Do světa pohádek, šeptaných něžností a pohlazení, do světa písniček rozléhajících se po lukách. Maminka by tomu rozuměla, ona věděla, jak je to miminko

důležité. Ale teď už je to jen na ní, na Anežce. Z té poznané zodpovědnosti se jí sevřel žaludek.

Anežka nepřestala ze školy domů utíkat. Někdy slyšela už od Machovic chalupy, jak Jiřík pláče a tatínek kleje nad rozlitým mlékem. Jindy přišla domů a všechno bylo klidné, Jiřík spal a tatínek pracoval v dílně.

Od pohřbu do konce školního roku zbývaly tři týdny a ty uběhly v chvatném spěchu a polobdění. Anežka ve škole myslela jen na Jiříka. Trávila vyučování dívajíc se z okna pohledem upřeným k domovu, který nemohla vidět. Pan učitel ji nekáral, každý ve vsi věděl, co se u Horových v posledních týdnech odehrálo. Odpoledne a večery trávila s Jiříkem. Na trávě za chalupou rozprostřela vlněný šál, na něj položila Jiříka a ukazovala mu kvítí, které natrhala kolem. Uvnitř chalupy nemohla zůstat, maminka tam na ni hleděla ze všech koutů. Večer usínala vyčerpáním s polštářem mokrým a prosoleným.

Jiřík se narodil na začátku léta, takže prožil první tři měsíce svého života bez kalhot. Jen v pleně a bavlněném kabátku a někdy ani to ne, ničím neomezovaný v pohybu se pomalu měnil ze svrasklého a schouleného miminka v malého chlapce. Vesele kopal nožičkama opálenýma od sluníčka a sílící ručičky natahoval po všem, co se mu mihlo před očima. Pokud se mu to podařilo ulovit, pokoušel se nacpat si to do pusy. Toužil ochutnat celý svět. Ale většinou skončil s vlastními prsty, hadrovou hračkou nebo copem své starší sestry.

Jenže léto už se pomalu chýlilo ke konci a s ním i bezstarostný dotek slunečních paprsků na holé kůži. Z hor přicházel chlad. A tak Anežka začala na Jiříka navlékat vlněné

kamaše a balit ho do dek. A na hlavě mu neustále upravovala čepeček tak, aby mu zakrýval uši. Vždy alespoň jedno ucho vykouklo, jak se snažilo, stejně jako celý Jiřík, vymanit z vězení těžkých tkanin.

Dnes si slábnoucí zářijové slunce vzpomnělo na svou červencovou sílu. Jiřík už zase ležel v trávě, vyprostil se zpod deky a vesele kopal holýma nohama. Anežka ho protentokrát nechala být. Chodila kolem a trhala květiny. Řebříček, sedmikrásky, zvonky a další, jejichž jména ani neznala. Zpívala si písničku, tu o holubičce, a představovala si, že ji maminka doprovází.

Najednou se za ní ozval ženský hlas:

„Kdyby byly modré oči nespaly,
byly by tu holuběnku dostaly."

Anežka se s trhnutím otočila. Kousek pod ní ve stráni stála Anna Kotrbová, v ruce košík s čerstvými vejci, na rtech doznívající tóny. Přestože ji Anežka ráda viděla, nedokázala potlačit zklamání.

„Nalož si je do pšenice," řekla Anna a podala jí košík. „Déle ti vydrží."

„Děkuji vám."

Anna se sklonila nad Jiříkem.

„Jakpak se má náš panáček?"

„Dobře."

Jiřík se mistrně překulil ze zad na bok a zase zpátky, aby její slova potvrdil.

„Tohle dělá už od úterka," oznámila Anežka pyšně.

„To je dobře, moc dobře," kývla Anna zamyšleně. „A jakpak se máš ty?"

Anežka pokrčila rameny. Raději by mluvila o Jiříkovi než o sobě.

„Já vím," řekla Anna tiše a objala ji.

Anežka zabořila tvář do jejích velkých měkkých prsou a z té náhlé něžnosti jí do očí vstoupily slzy. Když se z Anny zase vynořila, zeptala se: „Nešla byste se mnou na hřbitov? Tatínek nikdy nechce."

„To víš, že ano."

Anežka sebrala ze země pocuchanou kytici, kterou předtím tak pečlivě sbírala.

„Jen odnesu Jiříka domů."

„Nevezmeme ho s sebou?"

„Vždyť ještě neměl rok."

Anna se usmála té staré pověře, že se děti nemají před svými prvními narozeninami brát na hřbitov, protože by je duchové mohli přetáhnout na svou stranu.

„To jsou jen babské povídačky. Zanes domů ta vejce a půjdeme."

Hřbitov se rozkládal v mírném svahu nad kostelem. Maminčin hrob ležel nahoře u západní zdi. Vedla k němu čerstvě vysypaná cestička z bílých oblázků. Anežka se musela držet, aby se nerozběhla. Dříve by se na hřbitov bez dospělého neodvážila, ale teď by tu Annu Kotrbovou ani nepotřebovala. Strach z bludných duší zmizel, hrobů kolem už si ani nevšímala. Viděla jen šedý, na vršku zaoblený náhrobní kámen se zlatým nápisem.

Marie Horová
** 15. 4. 1883*
† 8. 6. 1911

Jako kdyby se do něj její maminka vtělila.

V příštích měsících chodívala na hřbitov častěji a už se ani nestrachovala brát Jiříka s sebou. Anna její obavy

z duchů definitivně rozptýlila. Jediná duše, která pro ni na hřbitově zůstala, byla ta maminčina. A ta by samozřejmě nedopustila nic zlého.

Anežka vždycky položila Jiříka vedle náhrobku a zpívala mu, četla, dokonce si mezi hroby psala domácí úlohy. Lidé ze vsi si toho podivného počínání všimli a stěžovali si Anežčinu otci. Ten nad tím ale jen mávl rukou.

„Ať si to dítě dělá, co chce, když mu to pomůže."

Sám ale ke hrobu nechodil.

Marie

1949

Maminka. To slovo mělo vždy příchuť exotického ovoce. Tak jako Maruška slýchala o pomerančích a banánech, které se však v jejich potravinovými lístky zásobované spíži nikdy neobjevily, se jejím světem občas mihla představa maminky. V písničkách nebo v pohádkách, které jí vypravovala babička. Bývala krásná a hodná, ale záhy umírala a nahrazovala ji o poznání horší macecha.

Když Maruška začala chodit do školky, získaly mámy poněkud konkrétnější podobu. Každé děcko v jejich třídě jednu mělo, měly natočené vlasy a dlouhé pláště. Políbily se s dětmi v šatně a ptaly se jich, co měly dnes k obědu, tak jak to dělala i její babička. Ale přece to bylo jiné. Mámy byly uspěchanější a někdy na své dítě netrpělivě křikly, když příliš dlouho zápasilo s punčocháči nebo nemohlo ve zmatku šatních skříněk najít svoje botky. Ale taky měly zářivější oči, lesklé vlasy a hladkou pleť. Obzvlášť na Ludvíkově mamince

mohla Maruška oči nechat. Byla jako Sněhurka, černé vlasy jí padaly na ramena, rty měla natřené červenou rtěnkou a každou chvíli v zářivém úsměvu odhalila bílé zuby. Vesele se smála a čechrala Ludvíkovy vlasy, které předtím soudružka učitelka tak pečlivě uhlazovala. Maruška si všimla, že ostatní mámy se tolik neusmívají a někdy se na tu Ludvíkovu i mračí. Nejvíc ta Petruščina, kterou jednou slyšela říkat, že Ludvíkova maminka je „buržoustka". Maruška nevěděla, co to znamená, ale asi to nebylo nic pěkného. Stejně ale měla Ludvíkovu maminku nejradši. A přála si mít taky takovou.

Vyzvídala na babičce, proč ona jediná žádnou mámu nemá (ani tátu, ale to ji tolik netrápilo). Ale babička se v tu chvíli vždycky začala hrozně zajímat, jestli má Maruška správně nasazenou čepici, nebo vypočítávala, co musí dnes nakoupit. A když byla Maruška neoblomná, řekla nakonec: „Kdo se moc ptá, moc se dozví."

To Marušku mátlo, protože ona se moc dozvědět chtěla. Ale nechtěla babičku trápit, a tak raději vyptávání nechala.

Odpověď nakonec přišla z nečekané strany. Toho dne na ni soudružka učitelka zavolala jako obvykle: „Maruško, jdeš domů." Ale pak dodala se záhadným úsměvem: „Dneska to není babička."

Maruščina představivost se rozletěla. Nikdo jiný než babička ji ze školky nevyzvedával. Takže když to není ona, musí to být její tajemná maminka. Naházela dřevěné kostky do krabice, přes rameno zavolala pozdrav na rozloučenou a rozběhla se chodbou. V zatáčce upadla zhruba ve chvíli, kdy k ní dolehlo ostré učitelčino: „Neběhej!"

Normálně, když ji někdo káral, Maruška zkameněla s pohledem upřeným k zemi, ale tentokrát se ani neohlédla. Vyskočila zpátky na nohy a znovu se rozběhla. Do dveří šatny

vpadla s očima navrch hlavy. Ale místo očekávaných dlouhých nohou, střevíců a červené rtěnky tu stál muž. V šedém obleku, s kloboukem v ruce a s černými vlasy sčesanými dozadu vypadal na víc než na svých šestadvacet let. Byl otočený čelem k nástěnce, kde se mezi výzdobou z podzimního listí poněkud ztrácelo několik hvězd vystřižených z červeného papíru a nápis *„MÍR DĚTEM CELÉHO SVĚTA“*. Rty měl stisknuté a nesouhlasně vrtěl hlavou. Byl to strýc Slávek. Maruška upadla podruhé.

„Kde je babička?“ pípla, když se sebrala ze země.

„V nemocnici, dneska budeš spát u nás,“ odpověděl Slávek. Pak se s rozmáchlým gestem obrátil zpátky k nástěnce. „Tady není nic o tom, že tento týden slavíme Velkou říjnovou socialistickou revoluci. Měl bych si promluvit s…“ zarazil se a pohlédl dolů na svou neteř. Byla bledá, oči plné slz a na pískových punčocháčích se jí od lemu zástěrky až po chodidlo roztékala tmavá skvrna. Na podlaze pod podrážkou její bačkory se leskla malá kalužka moči.

„Ježiši!“ vydechl Slávek znechuceně.

Přestože měl dvě malé děti, nikdy nevyměňoval plenky, neutíral nosy ani zadky. To obstarávala jeho žena Majka. Tváří v tvář počůrané tříleté holčičce si zděšeně uvědomil její nepřítomnost. Naštěstí tu ale ještě byla soudružka učitelka, která Marušku převlékla a ukonejšila. Slávek jí z vděčnosti odpustil tu lajdáckou nástěnku.

Učitelka správně odhadla příčinu Maruščina záchvatu a přetlumočila jí, co se dozvěděla od Slávka. Že babička musela do nemocnice, protože ji bolelo břicho, ale že zítra nejpozději pozítří ji pustí domů. Pak ji nasoukala do kabátu a vyprovodila oba ze dveří. Před školkou Maruška vzala Slávka nejistě za ruku. Přestože to byl babiččin syn a žil se svou rodinou v Hranicích stejně jako ona, vídala ho

Maruška jen velmi málo a jeho ženu a děti ještě méně. Maruščin svět byla dosud téměř výhradně jen babička a jejich malý domek na okraji zahrádkářské kolonie. U strýce doma byla zatím jen několikrát, vždycky v doprovodu babičky, a nikdy tam nespala.

Když za ní zapadly dveře činžovního bytu Kadlecových, jako první ji do nosu uhodila neznámá vůně kávy. Sotva se Slávek v předsíni zul, vmašíroval do kuchyně a posadil se ke stolu. V ten okamžik před něj jeho žena postavila květovaný hrnek s kouřícím nápojem. Jako by to měli nacvičené. Maruška nejistě přešlapovala v předsíni.

„Maruško, pojď dál, dáš si s dětmi kakao," zavolala na ni Majka zpoza rohu. „Vendulko, už to skliď. Tatínek je doma."

Když Maruška stanula na prahu kuchyně, uviděla svoji o tři roky starší sestřenici, jak odnáší ze stolu nějaké knihy a sešity.

„Tomu bys nerozuměla. Já už chodím do školy," řekla Marušce místo pozdravu a pohodila hlavou. Její hnědé, rovné, skoro po zadek dlouhé vlasy se zavlnily. Ty vlasy jí Maruška záviděla. Ona sama měla skoro černé, kudrnaté a babička jí je zastřihávala hned pod ušima.

„Pojď, sedni si," vybídla ji znovu Majka.

Maruška se na ni zadívala a porovnávala její úzkou tvář, tenké, nevýrazně růžové rty a tmavé šaty s vlastní představou maminky.

„Tam sedím já!" zavřískla za jejími zády Vendula, když Maruška popošla k jedné z volných židlí.

Majka svou dceru nikdy nekárala. Maximálně si se smutným pohledem vzdychla: „Ale, Vendulko." A Slávek dětem vůbec nevěnoval mnoho pozornosti.

Na Ivana, který se batolil kolem jeho nohou, byl pyšný, protože to byl syn, a navíc se narodil v únoru 1948. Slávek

rád vykládal svým kolegům v úřadu i jiným známým, že dosáhl vítězství (na to slovo vždy položil zvláštní důraz) ve stejnou dobu jako zbytek republiky. Ale to bylo tak všechno, co o svém synovi věděl. Nepředpokládal, že by dítě jeho věku už mohlo mít nějakou osobnost nebo zájmy. To všechno přijde až později, kdy s ním bude moci diskutovat, učit ho, zasvětit ho do tajů fungování společnosti, aut a fotbalu. Nikdy nestrávil s Ivanem o samotě více než pár minut a ani ho nenapadlo, že by měl.

Vendule už bylo šest, diskutovat se s ní dalo, mluvit uměla víc než dobře. Měla ale jinou vadu, bylo to děvče, a tak rovněž unikala jeho pozornosti.

Po večeři Majka nasměrovala Marušku do dětského pokoje. Na malém prostoru se tísnila pečlivě ustlaná postel u jedné stěny, kovová Ivanova dětská postýlka u druhé stěny a v úzké nudli uprostřed bylo provizorní lůžko pro Marušku.

„To je moje postel, ty spíš na zemi," prohlásila Vendulka a protáhla se podél Marušky, aby bránila svůj majetek.

Marušce nevadilo spát na zemi, navíc Majka ji vystlala tolika dekami a osuškami, že to bylo docela pohodlné, ale děsily ji neznámé zvuky přicházející z ulice a světla projíždějících aut, která se míhala po stropě. Převalila se na bok a co nejtišeji se rozplakala do polštáře. Vendula, která také nemohla usnout, ji hned vzápětí okřikla.

„Ty jsi vážně mimino! V rohu je Ivanův nočník, sedni si na něj, aby ses zase nepočůrala."

Tak jako všechny předchozí, nechala Maruška i tuhle poznámku bez odpovědi.

„Buď zticha! Musím spát, zítra vstávám do školy," ozvala se sestřenice znovu po pár minutách, když zaslechla další tichý vzlyk.

Ale protože nebyla ospalá a nudila se, zvedla se vzápětí na lokti a zeptala se: „Proč vlastně bulíš?“

Maruška jen znovu popotáhla a dětská postýlka zavrzala, jak se v ní klouček převalil na bok.

„Tiše! Ať nevzbudíš Ivana,“ sykla Vendulka, ale když už se nic dalšího neozvalo, pokračovala: „Babička bude v pořádku, jenom jí uříznou kousek střeva, říkala máma. Je to i moje babička a bulím snad?“ Pak zalovila pod polštářem a vytáhla kapesník. „Na,“ dodala smířlivěji a podala ho tmou směrem k Marušce.

Ta se vysmrkala tak hlučně, že se Ivan v postýlce znovu zavrtěl. Pak žmoulala kapesník a snažila se formulovat do slov, proč pláče. Že má strach, že je v cizím prostředí, že celý její život byla babička na blízku, a teď tu najednou není, že nikoho jiného nemá. Zasekla se na tom posledním a na představě červené rtěnky.

„Nemám mámu,“ vymáčkla ze sebe nakonec.

„Máš,“ oponovala Vendulka.

„Nemám.“

„Táta říkal, že se zdejchla a nechala tě tu s babičkou.“

„Umřela?“ zeptala se Maruška, kterou slovo „zdejchla“ zmátlo.

„Ne, odjela,“ Vendula, které dělalo dobře, že ví víc než její malá sestřenice, se snažila vzpomenout si na tajně odposlechnutou rodičovskou konverzaci. „V Brně,“ dodala nakonec. „Táta říkal, že je v Brně.“

„V Brně,“ opakovala Maruška. To slovo jí nic neříkalo, ale jeho konkrétnost jí přinášela uspokojení.

„Jo,“ potvrdila Vendulka. „Vidíš, tak už nebul.“

Lenka

2018

Bylo úterý. Ideální den na schůzky, protože Lenka i Jakub končili ve škole už ve 13:30. Minulý týden byli spolu v kině a týden předtím se procházeli kolem Brněnské přehrady. Jakub tam chtěl fotit první stopy jara. Moc jich ale bohužel ještě nebylo.

Scházeli se takhle už skoro měsíc. Jednou dvakrát do týdne. A krom toho si také psali. Jakub se smajlíky šetřil a Lenka jich zas možná používala až moc. Sama vlastně nevěděla, co chce říct tančící brokolicí nebo obrázkem zvracejícího klauna, ale bez nich jí její zprávy připadaly takové smutné a neúplné.

Dnes Jakuba poprvé pozvala k sobě domů. Táta bude v práci dlouho. Ne že by mu Kubu nechtěla představit, už o něm spolu mluvili, ale přece jen o samotě to asi bude lepší. A Jakub taky hned pookřál, když mu řekla, že nikdo nebude doma.

Přesto ani jeden z nich nespěchal. Rozhodli se, že se trochu projdou. Lenka vedle Jakuba chodila ráda. Povídali si, často se drželi za ruce a někdy Jakub z ničeho nic zastavil a políbil ji.

Líbání se Lenka nemohla nabažit. Před Jakubem zažila jen pár letmých pus, nic zásadního. S Jakubem to bylo něco docela jiného. Měl skoro vždycky suché rty. Teplý, ale ne moc uslintaný nebo agresivní jazyk. Jako by se do ní těmi rty vpíjel, jako by splývali v jedno.

Někdy ji napadlo, jak u toho vypadají (skoro vždycky se líbali na ulici), jestli by z toho byla dobrá fotografie nebo třeba hudební klip. To se pak snažila narovnat v ramenou a zatáhnout břicho a taky trochu vzadu vystrčit nohu a opřít ji o špičku, protože to přece na fotkách vypadá dobře. Jindy jí tyhle úvahy připadaly úplně povrchní a hloupé. Někdy myslela na to, jestli to dělá dobře a jestli se to Jakubovi taky tak líbí, anebo se s ní líbá prostě jen proto, že to lidé dělávají a k ničemu dalšímu se ještě neodvážil. A někdy nemyslela vůbec na nic. To bylo úplně nejlepší.

Bylo jí čerstvě šestnáct a bylo to její první opravdové zamilování. Táta vypadal, že je z toho trochu nervní, ale snažil se tvářit nonšalantně. To na něm měla ráda. Nepodstrkoval jí kondomy a z internetu vytištěné články o rizicích nechráněného sexu jako Kláře její otec. Ovšem je třeba uznat, že Klářin otec měl ke strachu celkem oprávněné důvody. Ale Klára se jen smála, že alespoň ušetří. Byla totiž navzdory obavám svého táty dost zodpovědná, a přestože se bránila hormonální antikoncepci, kondomy používala svědomitě. Lenka se někdy historkám své zkušenější kamarádky nestačila divit.

S Klárou se seznámily na začátku prváku a seděly spolu v lavici. Lence se ale často zdálo, že se znají podstatně déle než těch šest sedm měsíců. Někdy měla pocit, že jí Klára

vymluví díru do hlavy. A soustředit se na učení bylo pro ni při jejím věčném štěbetání kolikrát náročné. I tak ale proplouvala prvákem gymplu bez problémů. Klára ji samozřejmě měla za absolutní šprtku.

A o Jakubovi Klára věděla všechno, byla u toho, když se s Lenkou seznámili.

Stalo se to na samém konci února. V jednom z těch dnů, kdy je ještě zima, ale slunce už se snaží ze všech sil vlít lidem do žil trochu optimismu. Procházeli se v Denisových sadech pod Petrovem a Klára si stěžovala na jejich matikářku, se kterou vedla zákopovou válku už od září. Najednou slunce vykouklo z lehkého oparu a ozářilo jednu z věží katedrály. Klára se zastavila v půlce věty s pohledem upřeným nahoru.

„To je pěkný, pojďme se před tím vyfotit."

Lenka vytáhla mobil, ale ukázalo se, že udělat selfie tak, aby na něm byly ony dvě i Petrov, nebude tak snadné. Po několika marných pokusech došla Kláře trpělivost a zavolala na nejbližšího kolemjdoucího. Na vytáhlého kluka v černé bundě s kapucí a s batohem na zádech. Tmavé vlasy mu v mírném vánku poletovaly kolem hlavy. Byl to Jakub.

„Vyfotíš nás, prosím tě? Tak, aby tam byly i ty věže," požádala prostě a Lenka podala překvapenému Jakubovi svůj mobil.

Ten jen přikývl, telefon si vzal a poodstoupil několik kroků. Se soustředěným výrazem zíral na obrazovku, telefon oddaloval na délku paže, pak zase přibližoval, ale ke zmáčknutí tlačítka se stále neměl. Pak vzal mobil do obou rukou a začal v něm něco nastavovat. Nespokojeně si přitom mumlal něco o expozici.

Kláru už to dlouhé pózování přestávalo bavit.

„Co tam tak dlouho řešíš? Vyfotíš nás konečně?"

Jakub podal telefon zpátky Lence.

„To prostě není ono. Vezmu to na svůj foťák," řekl a vytáhl z batohu zrcadlovku.

Opět začal hledat ten nejlepší úhel, ale tentokrát už to trvalo jen pár vteřin. Několikrát cvakl a vzápětí už jim na displeji ukazoval tu nejpodařenější fotografii. Dvě usmívající se holky s ozářenými věžemi chrámu nad hlavami. Lenka si hned pomyslela, že jí to docela sluší. I když samozřejmě ne tolik jako Kláře, která byla nalíčená a vyžehlené blond vlasy se jí hedvábně leskly. Ty její byly tmavohnědé a trochu moc rozcuchané větrem. Ale byla to pěkná fotka a Lenku napadlo, že by si ji mohla vystavit v pokoji. Problém byl samozřejmě v tom, že nebyla v jejím mobilu, ale ve foťáku neznámého kluka.

„Dej mi kontakt a pošlu ti ji," řekl, jako by jí četl myšlenky.

Řekl to jí, ne Kláře. Ta si vedle ní trochu pohrdavě odfrkla. Ale Lenka se na ni neotočila. Dívala se do očí jemu. Do šedavě zelených očí s tmavou obrubou.

„Tak jo," souhlasila.

Podal jí svůj mobil.

„Napiš mi mail, prosím. Nebudu to posílat přes messenger nebo whatsapp, komprimace je tam děsná."

Lenka nadatlovala do poznámek v Jakubově mobilu svůj mail a bolestně si uvědomila, jak dětinsky její jediná, asi pět let stará e-mailová adresa zní.

On na to koukl, ale nehnul brvou. Zastrčil si telefon do kapsy, krátce kývl hlavou, řekl: „Tak zatím," což znělo spíš jako běžné rozloučení než jako příslib, a odkráčel na svých dlouhých nohách.

Hned jak byl z doslechu, Klára spustila. Ale Lenka ji moc nevnímala.

→

To už bylo skoro před měsícem. Ještě ten večer měla Lenka fotky v počítači. Chvilku si psali přes mail, pak přešli na zprávy v telefonu. Ještě ten víkend se poprvé sešli.

Lenka se dozvěděla, že Jakub je taky rodilý Brňák a studuje druhým rokem na průmyslovce. Moc ho to nebralo, byl tam hlavně kvůli tátovi. Jeho zajímala pouze fotografie. A dokázal o ní dlouze vyprávět. O kompozici, jasu a druzích objektivu. Lenka nikdy nefotila na nic jiného než na mobil, byla to pro ni španělská vesnice. Někdy ji jeho vyprávění fascinovalo, jindy už ji dost nudilo a dívala se jen, jak se mu hezky hýbou rty a do vlasů dopadá světlo.

Někdy ji napadlo, zda to má stejně, když mu vypráví o škole, knihách, Kláře, tátovi a všem možném. Ale ani za nic by se nezeptala nebo nepřiznala svůj nedostatečný zájem o fotografii. Ještě se ve vztahu nedostali tak daleko, aby k sobě byli upřímní.

Dnes mluvila hlavně ona. Vystoupili z dvojky na Staré osadě, prošli podchodem pod rušnou Svatoplukovou ulicí a pak se vydali do prudkého kopce. Uličkou s posprejovanými řadovými garážemi na jedné straně a židenickým hřbitovem na té druhé. A pak už tu nebyli ani garáže, ani hroby, jen ještě prudší kopec a šotolinová cesta nahoru na Vinohrady.

Za chvíli došli k cíli. Pod sídlištěm na kopci se tu skrývalo několik nově postavených rodinných domků s krásným výhledem na město. V jednom z nich, přízemním domě se zahradou a plotem z betonových prefabrikátů, žila Lenka se svým tátou.

Když se tím kopcem k jejich domu škrábali, Lenka vyprávěla o škole. Byla dnes plná dojmů.

„Je to takový zvláštní úkol do ZSV."

„ZSV?" zeptal se Jakub, který tu gymplovskou zkratku neznal.